

Invalidiliiton EU-vaalitavoitteet 2024

VAMMAISTEN IHMISTEN OIKEUDET TURVATTAVA KOKO EUROOPASSA

Fyysisesti vammaiset ja toimintaesteiset ihmiset on huomioitava kaikessa päätöksenteossa – tämä on Invalidiliiton kärkiviesti EU-vaaleissa 2024. Euroopan unionin tulee kaikessa toiminnassaan edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta ja varmistaa rakennetun ympäristön, palvelujen ja asenteiden esteettömyys. Vammaisvaikutusten arviointia on tehtävä läpileikkaavasti kaikessa lainsäädäntövalmistelussa.

Vammaisten ihmisten oikeuksia tulee edistää kaikilla unionin toimivallan piirissä olevilla politiikan aloilla. Suuri osa vammaispolitiikasta, kuten apuvälineiden ja kuljetuspalveluiden sekä henkilökohtaisen avun saamiseen liittyvät käytännöt, on kuitenkin jäsenvaltioiden omassa toimivallassa.

EU:n on pidettävä esillä ihmisoikeusnäkökulmaa, jaettava tietoa ja vaikutettava asenteisiin, jotta vammaiset ihmiset voivat elää yhdenvertaisina eurooppalaisina. EU:n on tuettava jäsenvaltioitaan ihmisoikeuksien toteuttamisessa ja turvaamisessa. Jokaisella vammaisella ihmisellä on oikeus itsenäiseen elämään. Esteettömyys mahdollistaa yhdenvertaisen osallisuuden eli mahdollisuuden elää täyttä elämää, opiskella ja käydä töissä.

Jokaisella vammaisella ihmisellä on oltava samat yhteiskunnalliset ja poliittiset oikeudet kuin muillakin ihmisillä: äänestää, asettua ehdolle vaaleissa, toimia luottamustehtävissä. Jotta tämä olisi mahdollista, tarvitaan esteettömiä ja saavutettavia palveluita ja rakenteita sekä ajattelutapaa, jossa vammaiset ihmiset huomioidaan aidosti. Puolueiden on oltava halukkaita ja kyvykkäitä ottamaan toimintaansa eri tavoin vammaisia ihmisiä ja antamaan heille vastuuta. Niin EU-vaaleissa kuin muissakin vammaisilla ihmisillä on oltava aito mahdollisuus asettua ehdolle.

Ihmisoikeudet turvattava myös kriiseissä

EU ja sen jäsenmaat ovat ratifioineet YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ja sitoutuneet sen noudattamiseen. EU:n lainsäädäntö on yhteensovitettava vammaisyleissopimuksen kanssa kaikin osin. Esteettömyysperiaatetta ja ihmisoikeuksia on noudatettava kaikessa ulkosuhdetyössä, rahoituksissa ja hankkeissa mukaan lukien humanitaarinen toiminta.

Turvallisuuteen ja pelastautumiseen liittyviä toimintoja on kehitettävä EU:ssa niin, että vammaiset ihmiset voivat luottaa saavansa ajoissa tietoa vaaratilanteista ja apua sitä tarvittaessaan – myös yllättävissä hätätilanteissa, kuten luonnonkatastrofit, suuret sähkö- tai vesikatkokset, konfliktit tai pandemiat. Vammaisten ihmisten osallisuudesta on huolehdittava ja vammaisjärjestöjen on oltava mukana kaikilla tasoilla etukäteissuunnittelussa sekä varautumisessa. Evakuoinneissa on huomioitava esteettömyys nykyistä paremmin, jotta fyysisesti vammaiset ihmiset voivat hakeutua turvaan.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Jälleenrakentamisessa, johon EU osallistuu, on huomioitava ukrainalaisten vammaisten ihmisten tarpeet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä esteettömyyteen.

Kansalaisten Eurooppa

Euroopan unionin on oltava kansalaisten Eurooppa, joka toimii vahvasti yhdenvertaisuuden ja esteettömyyden puolesta kunnioittaen perus- sekä ihmisoikeuksia. Vammaisiin ihmisiin kohdistuva vihapuhe ja muut vihateot on tunnistettava, niihin on puututtava ja ne on tuomittava yksiselitteisesti. On toimittava vahvasti yksiselitteisen syrjintäkiellon puolesta. Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä on vahvistettava tulevalle parlamenttikaudella, koska kansalaisyhteiskunta tuo esiin kaikkien yhteiskuntaan kuuluvien äänen. Vapaaehtoistoiminta lisää hyvinvointia sekä sosiaalista pääomaa, vähentää yksinäisyyttä ja vahvistaa yhteiskuntaa. Vapaaehtoistoimintaa ylläpitävät järjestöt kohtaavat kuitenkin paljon toimintaansa hankaloittavaa byrokratiaa niin kansallisella kuin unionitasollakin. Kansalaisjärjestöjen arvon tunnustaminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen olisi hyödyksi koko unionille. YK:n vammaisyleissopimus edellyttääkin vammaisjärjestöjen osallistamista vammaisia ihmisiä koskevan lainsäädännön valmisteluun ja heitä koskevaan poliittiseen päätöksentekoon.

EU-vaalipäivä Suomessa on 9.6.2024.

Invalidiliiton sivut: www.invalidiliitto.fi/vaalit

Oikeusministeriön sivut: vaalit.fi/europarlamenttivaalit

Euroopan vammaisfoorumin (European Disability Forum) EU-vaalisivusto: www.edf-feph.org/european-elections-2024/